

FOURTH GRADE STUDENTS' PERCEPTION OF ANIMALS IN RURAL ALANYA¹**Hilmi DEMİRKAYA**

Prof. Dr., Akdeniz Üniversitesi, hdemirkaya@akdeniz.edu.tr

Burcu ALPARSLAN

Yüksek Lisans Öğrencisi, Akdeniz Üniversitesi, burcu.alparslan1984@gmail.com

Received: 12.04.2017

Accepted:18.08.2017

ABSTRACT

This study is focusing on the determine the fourth grade students' perceiving of some animals from the view of positive and negative perspectives. The study group was composed of 23 fourth grade students (11 of whom were female and 12 of whom were male) attending the Kızılcaşehir (Alanya) primary school in the 2015-2016 academic year. The data collected by means of open-ended questions were evaluated through content analysis. Face to face closed interview with every participants individually were carried out. According to the findings obtained in this research; while 12 of the participants' family have at least a livestock 11 of them haven't any livestock, 11 of the students have at least a pet 12 of them haven't any pet. Most of the participants said that they feared of tortoises, most of them said that they disgusted of snakes, on the other hand almost all of them said that they liked the ants.

Keywords: Fourth grade students, animal, perception, Alanya, qualitative research.

ALANYA'NIN KIRSAL KESİMİNDE YAŞAYAN DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN HAYVAN ALGILARI**ÖZ**

Bu çalışmada ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin bazı hayvanlara yönelik olumlu ve olumsuz düşüncelerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Araştırmaya 11'i kız ve 12'si erkek olmak üzere toplam 23 dördüncü sınıf öğrencisi katılmıştır. Araştırma 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Antalya'nın Alanya ilçesine bağlı kırsal bir yerleşim birimi olan Kızılcaşehir İlkokulu'nda yapılmıştır. Araştırmanın verileri açık uçlu sorularla toplanmış ve içerik analizi yoluyla çözümlenmiştir. Katılımcıların her biri ile bireysel olarak yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre; öğrencilerden 12'sinin ailesi en azından bir çiftlik hayvanına sahipken 11'inin ailesinin hiçbir çiftlik hayvanı mevcut değildir, öğrencilerden 11'i en azından bir ev hayvanına sahipken 12'sinin sahip olmadığı görülmektedir. Katılımcıların çoğunluğu kaplumbağadan korkarken, yılanlardan tiksiniyorlar. Buna karşılık katılımcıların neredeyse tümü karıncaları sevdiklerini ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Dördüncü sınıf öğrencileri, hayvan, algılama, Alanya, nitel araştırma.

¹ Bu çalışma 6-8 Nisan 2017'de International Congress of Eurasian Social Sciences'ta Sözlü Bildiri olarak sunulmuştur.

EXTENDED SUMMARY**Introduction**

It is extremely important to persons perceptions of animal for healthy relationships and its perpetuation between human and nature. Nevertheless, it is a reality that most of the people can categorize the animals like good or bad. Bad animals are being evaluated as harmful and useless. People often don't have tendency of protection who they accepted bad animals. Because, they have no true knowledge or they have no knowledge about those animals (Kubiatko, 2012). In recent years, many researches have been written in connection with knowledge, belief and attitude towards animals and environment (Kellert, 1985; Prokop, Kubiatko & Fančovičova, 2008; Prokop & Tunnicliffe, 2008; Looy & Wood, 2006; Barney, Mintzes & Yen, 2005; Lucas & Ross, 2005; Thompson & Mintzes, 2002).

The students who they didn't attain direct experiences about animal in early years of educational life, have more emotions of fear and disgust than who they had direct experiences with various animals (Tomažič, 2011). Students can be affected by their parents, close friends, relatives, teachers and information-communication technologies. Thus, their ideas for animals can change. When the positive and negative attitudes and beliefs of the students towards the animals are determined, necessary studies can be done to eliminate the negative judgments against the animals through the information-communication technologies in the school environment. For this reason, it is important to reveal the knowledge, attitudes and beliefs about the animals of the primary school fourth graders.

It is important that primary school pupils' opinions on various animals are revealed. The aim of this research was to determine the knowledge, attitudes and behaviors of primary school fourth graders for animals such as tortoise, snakes, ants, cows and dogs.

Method

In this study, the research method is qualitative phenomenological approach. The research was executed with fourth grade primary school students who attended their education in Kızıldağ-Alanya Primary school in 2015-2016 academic year. The respondents were 23 primary school fourth grade students, 11 of them were girls and 12 of them were boys.

In this qualitative type research, the data gathered by open ended questions and semi-structured interviews. 23 respondents answered the semi-structured interview form and all of them were interviewed. After that, the data were analyzed congruent with content analysis method. The data gathered from the respondents were written under the findings after the descriptive analysis and quotations from interviews were used to exemplify the answers.

Findings (Results)

To answer the question "Are you having a farm animal that belongs to the students who participated in the study", 12 students answered yes and 11 answered no. It is understood that the majority of the students who answered yes to this question feed their family goats, sheep and cattle. For the question "Are you a pet of your own?", 11 students answered yes and 12 answered no. Those who answered yes to this question are often seen as having cat and dog. To answer the question "Are you a family with poultry?", 12 students answered yes and 11 answered no. It is seen that most of the students who answered yes to this question gave the answer of chicken and quail. What are your positive and negative thoughts about 'Tortoise'? As a result of analyzing the answers given by the students, 7 different descriptive categories have been reached as 'What do you feel when you see tortoise?' When the resulting categories are examined, it is noteworthy that the students who participated in the research generally have negative attitudes and beliefs about tortoise.

'What are your positive and negative thoughts about the snake? As a result of the analysis of the answers given by the students, it appears that 5 different categories of description emerged as the question "What do you feel when you see the snake?" Almost all of the students who participated in the survey are in the wrong knowledge, belief and attitude towards the snakes. What are your positive and negative thoughts about the ant? What do you feel when you see an ant? As a result of the analysis of the answers given by the students, 6 different descriptive categories were reached. 'What are your positive and negative thoughts about the cow? What do you feel when you see a cow? As a result of the analysis of the answers given by the students, 6 different descriptive categories were reached. 'What are your positive and negative thoughts about the dog? What do you feel when you see a dog? As a result of the analysis of the answers given by the students, 6 different descriptive categories were reached. When the obtained categories were examined, almost all of the students who participated in the survey were afraid of the dog in a different manner.

Conclusion and Discussion

It is seen that the students who participated in the study are in the wrong knowledge, attitude and beliefs about the tortoise. It is understood that this information of the students is generally based on the community they live in. Morgan (1992) emphasizes the need to have adequate knowledge of the animals concerned and to contact animals at a certain level in order to achieve a healthy balance between knowledge and attitudes towards animals.

It is understood that the information about the snakes of the students participating in the study is often incomplete or incorrect and the attitudes and beliefs towards the snakes are negative. In their research on the role of knowledge in rebuffing fear of snakes, Makashvili, Kaishauri and Azmaiparash (2014) claimed that the level of fearing snakes had a positive correlation with the level of

inadequate knowledge about the snake. In addition, they argued that as the level of knowledge of individuals about the snakes increased, the level of fear of the snakes decreased.

In order to gain direct experience with students at different levels of education, environments can be established where they can experience directly with various groups of animals and animals. These experiences can lead to positive attitudes of the students towards the animals, or the removal of their negative feelings.

GİRİŞ

Bireylerin hayvanları algılama biçimleri insan ile doğa arasındaki sağlıklı ilişkilerin kurulması ve sürdürülmesi açısından son derece önemlidir. Bununla birlikte, var olan bir gerçeklik olarak pek çok insan hayvanları iyi ve kötü olanlar şeklinde kategorize edebilmektedir. Kötü hayvanlar zararlı ve yararsız olarak değerlendirilebilmektedir. İnsanlar genellikle kötü hayvanlar kategorisinde gördükleri hayvanları koruma eğilimi taşımamaktadırlar. Çünkü, bu hayvanlar hakkında ya doğru bilgilere sahip değillerdir ya da bu tür hayvanlar hakkında hiçbir bilgileri yoktur (Kubiatko, 2012). Son yıllarda hayvanlara ve çevreye yönelik bilgi, inanç ve tutumları konu alan pek çok araştırma yapılmıştır (Kellert, 1985; Prokop, Kubiatko ve Fančovičova, 2008; Prokop ve Tunnicliffe, 2008; Looy ve Wood, 2006; Barney, Mintzesve Yen,2005; Lucas ve Ross, 2005; Thompson ve Mintzes, 2002).

Eğitim ve öğretim hayatlarının ilk yıllarında hayvanlarla ilgili doğrudan yaşantı kazanmayan öğrencilerin farklı hayvanlarla doğrudan yaşantılara sahip öğrencilere göre korku ve iğrenme duyguları ortalamanın üstünde bulunmaktadır (Tomažič, 2011).

Öğrenciler ebeveynlerinden, yakın çevrelerinden, akrabalarından, öğretmenlerinden ve bilgi-iletişim teknolojilerinden etkilenebilmektedirler. Böylece hayvanlara yönelik fikirlerinde değişimler olabilmektedir. Öğrencilerin hayvanlara karşı olumlu ve olumsuz tutumları ve inançları belirlendiği zaman, gerek okul ortamında gerekse bilgi-iletişim teknolojileri vasıtasıyla hayvanlara karşı olumsuz yargıları ortadan kaldırmaya dönük gerekli çalışmalar yapılabilecektir. Bu nedenle ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin hayvanlara ilişkin bilgi, tutum ve inançlarının ortaya çıkarılması önemlidir.

İlkökul öğrencilerinin hayvan algılarının belirlenmesine yönelik çok az sayıda çalışma vardır. Bu araştırmalardan bir kısmı öğrencilerin hayvan algıları üzerinde ev hayvanlarının rolü üzerine odaklanmıştır. Melson (2001) ev hayvanı sahiplerinin hayvanlara yönelik tutumlarını incelemiştir. Prokop ve Tunnicliffe (2010) katılımcıların hayvanlar hakkındaki bilgi ve tutumları üzerinde bir hayvanına sahip olmanın etkisini araştırmıştır. Ev hayvanına sahip olmanın hem çok bilinen hem de az bilinen hayvanlara yönelik olumlu tutum ve daha kapsamlı bilgiye sahip olmayla ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Kızların erkeklerle karşılaştırıldığında hayvanları daha az tehditkar, tehlikeli ya da hastalık yapıcı olarak düşünmeye eğilimli oldukları tespit edilmiştir.

Cinsiyetin hayvanlara yönelik tutumlar üzerindeki etkisini kanıtlayan pek çok araştırma vardır. Lindemann-Matthies (2005) erkeklerin genellikle vahşi ve egzotik hayvanları sevdiğini, kadınların ise daha çok ev hayvanlarını sevdiğini öne sürmüştür. Kellert ve Berry (1987) kadınlar hayvanlar konusunda erkeklere göre daha sevecen ve ahlaki bulurken, fakat aynı zamanda bazı hayvanlara karşı erkeklerden daha olumsuz tutumlara sahip olduklarını iddia etmişlerdir. Başka bir çalışmada daha az sevilen hayvan türleri erkekler tarafından daha ilginç bulunurken, daha fazla sevilen hayvanlar kadınlar tarafından daha popüler bulunmuştur (Bjerke ve Østdahl, 2004).

İlkokul öğrencilerinin çeşitli hayvanlara yönelik görüşlerinin ortaya çıkarılması önemlidir. Bu araştırmanın amacı ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin kaplumbağa, yılan, karınca, inek ve köpek gibi hayvanlara yönelik bilgi, tutum ve davranışlarını ortaya çıkarmak olarak belirlenmiştir.

YÖNTEM

Bu araştırmada, araştırmanın doğasına uygun olan olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Olgubilim deseni, farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgular üzerine odaklanmaktadır. Olgular yaşadığımız dünyada olaylar, yaşantılar, algılar, yönelimler, kavramlar ve durumlar gibi biçimlerde karşımıza çıkabilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 72).

Bu çalışmaya Antalya'nın Alanya İlçesi'ne bağlı bir köy yerleşmesi olan Kızılcaschehir İlkokulu'nda 2015-2016 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören dördüncü sınıf öğrencileri katılmıştır. Toplam 23 öğrenci ile yapılan görüşmeler değerlendirmeye alınmıştır. Katılımcılardan 11'i kız ve 12'si erkektir. Öğrencilere doldurmaları için açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formları dağıtılmış ve 30 dakika içerisinde görüşlerini yazmaları istenmiştir. Katılımcılara kişisel bilgilerinin yanında Kaplumbağa, yılan, karınca, inek ve köpek ile ilgili beş adet soru yöneltilmiştir.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencileri ile yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. İçerik analizi, toplanan verilerin derinlemesine analiz edilmesini gerektirir ve önceden belirgin olmayan temaların ve boyutların ortaya çıkarılmasına olanak tanır (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 223).

BULGULAR

Çalışmaya katılan öğrencilere yöneltilen 'Aileniz bir çiftlik hayvanına sahip midir?' sorusuna öğrencilerin 12'si evet, 11'i ise hayır cevabını vermişlerdir. Bu soruya evet cevabı veren öğrencilerin çoğunluğunun ailesi keçi, koyun ve sığır besledikleri anlaşılmaktadır.

'Kendinize ait bir evcil hayvan var mıdır?' sorusuna öğrencilerden 11'i evet, 12'si ise hayır cevabını vermişlerdir. Bu soruya evet cevabı verenlerin genellikle kedi ve köpek sahibi oldukları görülmektedir.

'Aileniz kümes hayvanına sahip midir?' sorusuna öğrencilerin 12'si evet, 11'i ise hayır cevabını vermişlerdir. Bu soruya evet cevabı veren öğrencilerin çoğunluğunun tavuk ve bıldırcın cevabı verdikleri görülmektedir.

'Kaplumbağa (Tosbağa) ile ilgili olumlu ve olumsuz düşünceleriniz nelerdir? Kaplumbağa gördüğünüz zaman neler hissedersiniz?' sorusuna öğrencilerin verdikleri cevapların analizi sonucunda 7 farklı betimleme kategorisine ulaşılmıştır. Ortaya çıkan kategoriler incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin kaplumbağalar ile ilgili genellikle olumsuz tutum ve inançlara sahip oldukları dikkat çekmektedir.

İçerik analizi sonucunda ortaya çıkan kategoriler ve bu konuda bazı katılımcıların verdiği cevaplar aşağıda doğrudan verilmiştir:

Kaplumbağalardan tiksiniyim (Midem bulanır): K1,K2,K5,K6,K7,K8,K10,K11,K17,K18,K20,K22,K23

K7:Tosbağalardan öğrenirim, bu nedenle kaplumbağadan tiksiniyorum. Üstündeki kabuklar yeşil, ben yeşili sevmem, kaplumbağa siğil bırakır derler; ama ben inanmıyorum.

K20: Kaplumbağa gördüğümde biraz öğrenirim.

K23: Kaplumbağadan ben tiksiniyim, çünkü kaplumbağayı ellediğimde bir huy oluyor.

Kaplumbağaları sevmem: K3,K4,K5,K13

K4: Kaplumbağaları sevmem. Kaplumbağayı herkes sevmeyebilir. Kaplumbağadan korkarım. Evden aşağıya inmişim bir defasında, kardeşlerim farklı bir kaplumbağa bulduk dediler. Yanlarına gittiğimde birden kafasını ve ayaklarını çıkardığını görünce çok korktum. O günden beri kaplumbağalardan korkarım.

K13: Kaplumbağayı sevmiyorum. Çünkü bit pire var üzerinde.

Kaplumbağalardan korkarım: K1,K2,K5,K6,K8,K10

K2: Kaplumbağalardan çok korkarım, bazen yanlışlıkla üzerlerine basarım.

Kaplumbağalar elde siğil bırakır: K1, K3,K5,K6,K10,K17,K18,K22

K3: Kaplumbağaları sevmem, çünkü elde siğil bırakır.

K10: elimize siğil atar diyorlar ama inanmıyorum.

K17: Kaplumbağanın yanına yaklaştığımda siğil atar, ama yalan.

K18: Kaplumbağadan tiksiniyorum, çünkü ayağımın üstüne çıktı. Elde siğil bırakır kaplumbağayı sevmiyor.

K22:Kaplumbağaya dokununca eline siğil atar.

Her kaplumbağanın üzerinde taşıdığı kendine ait bir evi vardır: K1,K5,K6,K8,K12,K21,K22,K23

K1: Kaplumbağalar insanları görünce başlarını hemen evinin içine saklar.

K23: Kaplumbağa küçük kafasını kabuğuna sokuyor.

Kaplumbağalar bahçelerdeki marul ve fasulyeleri yerler:K3,K5,K6,K8,K9,K10,K11,K12,K13,K15,K16,K19

K9: Fasulyeyi baklayı yer.

K12: Kaplumbağalar acıkınca fasulye, bezelye gibi sebzeleri yiyor.

K13: Kaplumbağa fasulye, marul ve bakla yiyor.

K15: Kaplumbağa mısır yer.

K19: Kaplumbağa çilek ve fasulye yer.

Kaplumbağayı severim: K9,K12,K14,K15,K16,K19,K21

K9: Kaplumbağadan hoşlanırım, ama gördüğümde yılan sanıp korkarım. Siğil sallar, ama ben inanmam.

K12: Ben kaplumbağayı severdim. Ama bana siğil attı. O yüzden şimdi sevmez oldum. Kaplumbağanın üstünde küçük bir evi var.

K14: Ben kaplumbağayı seviyorum. Çünkü güzel bir hayvan.

K15: Hoşuma gidiyor, seviyorum. Bazıları sevmiyor. Elde siğil bırakır diyenlere inanmıyorum. Bir kaplumbağa gördüğümde hoşuma gidiyor.

K16: Kaplumbağaları çok severim, çünkü evini sırtında taşıyor.

K19: Ben kaplumbağayı görünce bazen korkar bazen de severim. Kaplumbağanın evini sırtında taşır.

K21: Bir kaplumbağa görsem yoldan onu alıp kenara çekerim.

‘Yılan ile ilgili olumlu ve olumsuz düşünceleriniz nelerdir? Yılan gördüğünüz zaman neler hissedersiniz?’ sorusuna öğrencilerin verdikleri cevapların analizi sonucunda 5 farklı betimleme kategorisinin ortaya çıktığı görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin hemen hemen tümü yılanlara karşı yanlış bilgi, inanç ve tutum içerisindedirler.

Yılandan Korkarım: K1,K2,K4,K5,K6,K7,K8,K10,K11,K12,K13,K15,K17,K18,K19,K20,K21,K23

K1: Ben yılandan korkarım, yılanı gördüğüm zaman kaçmak isterim. Yılan insanların üzerinde kırmızı bir şey görünce saldırır.

K4: Yılan ile ilgili şunları biliyorum. Bazı yılanlar insanları sokmaz. Bir yaz günüydü. Evimizin içine yılan girmiş. Annem çok korkmuş. Ben yılan gördüğümde çok korkarım, titrerim, biraz da tiksindir ve öğrenirim.

K5: Bazen yılanlar sokar. Ben yılanlardan korkarım. Kırmızı olanlar kovalar diyorlar. Yılanı görünce tiksindirim. Midem bulanır. Ben iki üç kere yılan gördüm. Bir ara evimize yılan girmişti. Yılan fareyi yiyordu.

K7: Yılandan korkarım, çünkü sokabilir. Yılanlar kırmızı giyen çocuk ve büyükleri kovaladığını duydum.

K13: Yılanı görünce çok korkarım, yılan kırmızı şey görürse sokar.

K15: Ben bir gün bidonun yanında yılan gördüm ve ondan çok öğreniyorum, hoşlanmıyorum ve korkuyorum. Bazı yılanlar tehlikeli oluyor. Ben yılanları hiç sevmiyorum, öğreniyorum.

K17: Yılan gördüğümde korkarım, korku hissedirim.

K19: Yılanı görünce korkarım, ama yılanı öldürmeye çalışmam. Yılan sokar. Bir keresinde ben yılan gördüm, yılan yolun ortasındaydı.

K21: Bazı yılanlardan korkarım. Mesela çil ve siyah olanlardan korkarım. Üstünde kırmızı rengi görünce hemen kovalar.

K23: Yılandan çok korkarım. Çünkü yılan kötü ve şu huyu vardır. İnsanları sokup zehrini verip bizi ölüme sürükler ve çok dikkat etmeliyiz. Yılan zehirlidir.

Yılandan tiksindirim: K6,K15,K16,K18,K22

K16: Yılanı gördüğümde tiksindirim. Çünkü insanı sokuyor.

Yılanları sevmem: K9,K11

K9: Yılanları sevmem, çünkü bir anda görünce korkarım. Beni ısırabilir, sokabilir. Havuza girip insanı sokabilir. Bazıları insanı kovalar.

K11: Yılanı sevmem. Yılan sokar, öldürür. Yılandan korkarım. Yılanı öldürmezsem herkesi sokabilir.

Yılanları severim: K14

K14: Ben yılanları seviyorum, çünkü çok güzel bir hayvan.

Yılandan korkmam: K3

K3: Yılan görünce korkmam, çünkü sen ona bir şey yapmazsan o da sana bir şey yapmaz. Yılanı sırkte boynuma dolayıp sevdim.

'Karınca ile ilgili olumlu ve olumsuz düşünceleriniz nelerdir? Karınca gördüğünüz zaman neler hissedersiniz? sorusuna öğrencilerin verdikleri cevapların analizi sonucunda 6 farklı betimleme kategorisine ulaşılmıştır. Elde edilen kategoriler incelendiğinde araştırmaya katılan dördüncü sınıf öğrencilerinin yaklaşık tamamının karıncalara yönelik olumlu tutum ve inançlara sahip oldukları görülmektedir.

Karıncanın yuvasını bozmak günahdır: K1,K3,K4,K5,K6,K7,K9,K10,K11,K12,K13,K16,K17,K18,K20,K22,K23

K12: Karıncanın evini bozarsan o da senin evini bozar. Karıncanın evini bozmak günahdır.

K22: Karıncanın yuvasını bozarsak karıncalarda bizim evimizi bozarlar.

K23: Karınca görünce çok sevinirim. Çünkü, eğer ben ona kötü davranmazsam o da bana kötü davranmaz.

Karıncanın yuvasını bozmam, çünkü bozarsam üzülür.

Karıncalardan korkarım: K4

Karıncalardan korkmam: K2,

Karıncalar çalışkandır:K4,K5,K7,K8,K11,K15,K18,K19,K21,K22

Karıncalara zarar vermektan çekinirim: K5

Kışlık yiyeceklerini yazın toplarlar: K1,K3,K4,K8,K11,K18

K18: Karınca yazın çalışır, kışın yer.

Karıncaları severim: K3,K8,K9,K12,K14,K15,K16,K18,K19,K20,K21,K22,K23

K12: Ben karıncayı çok severim. Ama karıncanın siyahları ısıyor. Sarıları şekere saldırır.

K16: Karıncayı çok severim, çünkü birlik içinde çalışıyorlar.

K18: Karıncaları çalışkan oldukları için çok severim.

'İnek ile ilgili olumlu ve olumsuz düşünceleriniz nelerdir? İnek gördüğünüz zaman neler hissedersiniz? sorusuna öğrencilerin verdikleri cevapların analizi sonucunda 6 farklı betimleme kategorisine erişilmiştir. Ortaya çıkan kategoriler incelendiğinde katılımcıların hepsinin ineğe yönelik olumlu tutum ve inançlara sahip oldukları anlaşılmaktadır. Öğrencilerin en büyük sorunları ineğin kendilerini süseceğinden korkmalarındır.

İnekten korkarım: K1,K4,K8,K9,K10,K11,K12,K19,K23

K5: İneği görünce çok korkarım, ineği sevmem çünkü zarar verebiliyorlar.

K11: İneğin yanına yaklaşırsan süser.

K12: Beni inek bir keresinde süstü. O günden beri yanına gitmem.

İneklerin sütünden yararlanırım: K1,K2,K4,K8,K9,K10,K11,K12,K13,K14,K15,K16,K17,K18,K20,K21,K22,K23

İnekleri severim: K2,K3,K6,K7,K9,K15,K16,K18,K20,K21,K22

K3: İneği severim, çünkü süt verir.

İnek büyük bir hayvandır: K3,K4,K5,K17,K23

K23: İnek kocaman bir hayvandır.

İnekler ot, saman yer: K5,K8,K10,K22

İnekler farklı renklerde olur: K19

'Köpek ile ilgili olumlu ve olumsuz düşünceleriniz nelerdir? Köpek gördüğünüz zaman neler hissedersiniz? sorusuna öğrencilerin verdikleri cevapların analizi sonucunda 6 farklı betimleme kategorisine ulaşılmıştır. Elde

edilen kategoriler incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin yaklaşık hepsi farklı şekillerde köpektan korkmaktadır. Fakat bu korku köpeğin çeşidine ve büyüklüğüne göre farklılaşmaktadır.

Köpeklerden korkarım: K1,K2,K4,K5,K6,K8,K12,K15,K16,K17,K18,K19,K22,K23

K1: Ben büyük köpeklerden korkarım ama küçük köpeklerden korkmam, onları severim. Ben köpekle beraber oyunlar oynarım. Köpekle fotoğraf çektirdim, ama uzaktan. Köpeklerden mikrop kapmaktan çekinirim.

K23: Köpektan korkarım. Çünkü, hem kovalar hem ısırır. Şirin köpekleri ise severim. Köpek sanki beni ısıracağı gibi bakar ve ben köpektan bunun için korkarım.

K4: Köpektan korkarım. Beni kovalayınca taş atar, kaçarım. Ama küçük köpeklerden korkmam. Bir gün Furkanların oradaydık. Köpek bizi kovalayınca çok korktum. Bir gün daha küçük köpek babamı ısırılmış. O zamandan beri birazcık korkmaya başladım. Evde köpek beslemek istemem. Köpeğe dokunamam. Kucağıma alamam. Tüyüne dokununca elimi yıkamak isterim. Köpeğe yakından bakamam, uzaktan bakamam, tasını elleyemem. Suyunu ve yalını veremem.

K6: Köpektan çok korkarım. Yanıma yaklaşınca kaçarım. Et yiyen bir evcil hayvandır. Bazı köpekler ise sokakta yaşar. Bazı köpekler ısırır. Küçük köpekleri severim. Tiksindiğim için dokununca elimi yıkarım. Küçüğüne dokunabilirim, fakat büyüğüne dokunamam.

K12: Beni köpek kovaladığından beri çok kötü korku hissedirim. O zaman çok korktum. Bir daha o köpeği sevmedim. Arkadaşımın bir köpeği var. O köpeğin adı Asya'dır. Asya çok güzeldir.

K17: Köpeği gördüğümde korku hissedirim. Kovaladığında çok korkarım. Köpeğin tüyüne dokunursam ellerimi yıkarım.

Köpeklerden korkmam: K3

K3: Köpektan korkmam, köpeği severim ama bir gün bisikletle giderken beni kovaladı. Büyük köpekleri alamam ama küçüğü alabilirim. Köpekleri severim, dokunurum.

Köpeği severim: K7,K9,K10,K11,K13,K14,K20,K21

K9: Köpeği çok fazla severim. Çünkü, benim köpeğim var. Onunla dans eder, öperim gezerim o da beni öper. Üstüme abanır oyun oynar, top oynarım. Ona yiyecek verir beslerim.

K10: Köpekleri severim. Köpekler bizi kovalar, ama severim. Onlara zarar gelmesini istmem.

K14: Ben köpeği severim, öperim o da beni öper. Çok seviyorum köpekleri. Azim beni bir keresinde ısırıldı ama ben yine de çok seviyorum.

Köpek et yer: K8, K11

K11: Köpeği beslerim, ona et veririm.

Köpeğe alerjim var: K15

K15: Ben bir köpek gördüğümde çok korkuyorum. Köpeğe karşı alerjim var. Ben köpeği gördüğümde taşla kovalarım. Köpeğe dokunamam. Beni bir keresinde köpek kovaladı, bu yüzden köpeklerden öğreniyorum.

Köpekler kuduz olabilir: K11

K11: Bazı köpekler kuduz olabilir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Çalışmaya katılan öğrencilerin kaplumbağalara yönelik yanlış bilgi, tutum ve inanışlar içerisinde oldukları görülmektedir. Öğrencilerin bu bilgilerinin genellikle içerisinde yaşadıkları toplum kaynaklı olduğu anlaşılmaktadır. Morgan (1992) hayvanlara yönelik bilgi ve tutum arasındaki sağlıklı dengeye ulaşabilmek için ilgili hayvanlar hakkında yeterli bilgiye sahip olunması ve belli bir düzeyde hayvanlarla temasın gerekliliğini vurgulamıştır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin yılanlara yönelik bilgilerinin genellikle eksik ya da yanlış, yılanla yönelik tutum ve inançlarının ise olumsuz olduğu anlaşılmaktadır. Makashvili, Kaishauri ve Azmaiparash'ın (2014) yılan korkusunu yenmede bilginin rolü üzerine yaptıkları araştırmada, yilandan korku düzeyinin yılan hakkında yeterli bilgiye sahip olmama düzeyi ile pozitif yönde bir korelasyona sahip olduğunu iddia etmişlerdir. Buna ilave olarak, bireylerin yılanlarla ilgili gerçeğe dayalı bilgi düzeyleri arttıkça yilandan kaynaklanan korku düzeylerinin düştüğünü öne sürmüşlerdir. Yılan korkusu olan insanların canlı yılanla kontrollü bir şekilde teması sağlandığı zaman bu korkularının üstesinden gelinebileceğini iddia etmişlerdir. Daha kontrollü ve uygun bir ortam olarak sınıfta öğretmen hayvanlara yönelik duyuşsal unsurların öğretilmesine daha etkili odaklanabilir (Tomažič, 2011). Bu bulgu, Tidball'ın (2016) St. Louis Region'da insanların hayvan algıları üzerine yaptığı araştırmada katılımcıların çakal, yılan, güvercin ve fare gibi bazı hayvanlardan hoşlanmadıkları bulgusu ile de uyumluluk göstermektedir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin karıncalara yönelik olumlu tutum ve inançlara sahip oldukları görülmektedir. Bu bulguya karşıt olarak, Kellert (1993) insanların omurgasızlara yönelik psikolojik yaklaşımları ve inançları konusunda çok az şey bildiklerini belirterek, ABD vatandaşları ve çiftçilerinin omurgasızlar hakkında sınırlı bir bilgiye sahip olduklarını vurgulamıştır. Bu bireylerin özellikle böcek ve örümcekler olmak üzere omurgasızların çoğuna yönelik korku ve kaygılarını ifade etme eğilimi taşıdıklarını söylemiştir. Bilim insanı ve koruma organizasyonu üyelerinin eklembacaklılara yönelik daha olumlu tutum ve fazla bilgiye sahip olduklarını iddia etmiştir. Halkın büyük bir çoğunluğunun karınca, böcek, kınkanatlı böcek, kene, hamam böceği ve yengeçlerden hoşlanmadıklarını öne sürmüştür.

Çalışmaya katılan öğrencilerin ineklere ilişkin olumlu tutum ve inançlara sahip oldukları görülmektedir. Kırsal kesimde yaşayan öğrencilerin bu tutumlarının nedeni, ineklerle doğrudan temas kurmaları, onları sürekli çevrelerinde görmeleri ve ineklerin et, süt vb. yararlanmaları olabilir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin köpeklere yönelik inanç ve tutumları genellikle olumlu olmasına rağmen, büyük bölümünün köpeklerden korktukları anlaşılmaktadır. Bjerke, Odegardstuen ve Kaltenborn'un (1998) Norveç'li çocuk ve genç yetişkinler ile yaptıkları araştırmada arı, örümcek, solucan ve karga en az tercih edilen türler olurken, köpek, kedi, at ve tavşan en favori türler olarak gösterilmiştir. Serpell (1991) kedi ve köpek sahibi olan yetişkinlerin bir ev hayvanına sahip olmayanlara göre daha sağlam bir fiziksel ve psikolojik yapıya sahip olduklarına yönelik davranışlar gösterdiklerini öne sürmüşlerdir. Yine Paul ve Serpell (1996) İngiltere'de 8-12

yaş arasındaki çocuklar üzerine yaptığı çalışmada bir köpeğe sahip çocukların olmayanlarla karşılaştırıldığında arkadaşlarını daha sıklıkla ziyaret ettiklerini ve daha fazla boş zaman etkinliklerine katıldıklarını belirtmişlerdir.

ÖNERİLER

Eğitim fakülteleri ve öğretmen yetiştiren diğer kurum ve kuruluşların eğitim-öğretim programlarında öğretmen adaylarına yönelik duyuşsal ve davranışsal tutum unsurlarının inşa edilmesine olanak sağlayacak konular üzerine odaklanılabilir. Strgar (2007) başlangıçta çeşitli hayvanlara ilişkin düşük düzeyde bir ilgi sergileyen öğrencilerin motivasyonlarının öğretmenlerinin uygun rehberliği yoluyla yükseltilebileceğini iddia etmiştir.

Farklı eğitim düzeylerindeki öğrencilere doğrudan deneyim kazanabilmeleri için çeşitli hayvan ve hayvan gruplarıyla doğrudan tecrübe edinebilecekleri ortamlar oluşturulabilir. Bu tecrübeler öğrencilerin hayvanlara yönelik tutumlarını olumlu hale getirilmesine ya da olumsuz duygularının ortadan kaldırılmasına yol açabilir.

KAYNAKÇA

- Barney, E. C., Mintzes, J. J., & Yen, C.-F. (2005). Assessing knowledge, attitudes, and behavior toward charismatic mega fauna: The case of dolphins. *Journal of Environmental Education*, 36(2), 41-55.
- Bjerke, T., Odegardstuen, T. S. & Kaltenborn, B. P. (1998). Attitudes toward animals among Norwegian children and adolescents: species preferences. *Anthrozoös*, 11(4), 227-235.
- Kellert, S. R. & Berry, J. K. (1987). Attitudes, knowledge, and behaviour toward wild life as affected by gender. *Wildlife Society Bulletin*, 13, 363-371.
- Kellert, S. R. (1985). Attitudes toward animals: Age-related development among children. *Journal of Environmental Education*, 16(3), 29-39.
- Kellert, S. R. (1993). Values and perceptions of invertebrates. *Conservation Biology*, 7(4), 845- 855.
- Kubiatko, M. (2012). Kindergarten children's perception of animals focusing on the look and fear of animals. *Educational Sciences: Theory&Practice – Special Issue, Autumn*, 3181-3186.
- Lindemann-Matthies, P. (2005). 'Loveable' mammals and 'lifeless' plants: How children's interest in common local organisms can be enhanced through observation of nature. *International Journal of Science Education*, 27(6), 655-677.
- Looy, H., & Wood, J. R. (2006). Attitudes toward invertebrates: Are educational "bug banquets" effective? *Journal of Environmental Education*, 37(2), 37-48.
- Lukas, K. E., & Ross, S. R. (2005). Zoo visit or knowledge and attitudes toward gorillas and chimpanzees. *Journal of Environmental Education*, 36(4), 33-48.
- Makashvili, M., Kaishauri, N. & Azmaiparashvili, T. (2014). The role of knowledge in over coming snake fear. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 152, 184-187.
- Melson, G. F. (2001). *Why the wild things are: Animals in the lives of children*. Cambridge: Harvard University Press.

- Morgan, J. M. (1992). A theoretical basis for evaluating wildlife-related education programs. *American Biology Teacher*, 54(3), 153-157.
- Paul, E. S. & Serpell, J. A. (1996). Obtaining a new pet dog: Effects on middle school children and their families. *Applied Animal Behaviour Science*, 47, 17-29.
- Prokop, P., Kubiak, M., & Fančovičová, J. (2008). Slovakian pupils' knowledge of and attitudes toward birds. *Anthrozoös*, 21(3), 221-235.
- Prokop, P., & Tunnicliffe, S. D. (2008). "Disgusting animals": Primary school children's attitudes and myths of bats and spiders. *Eurasia Journal of Mathematics, Science & Technology Education*, 4(2), 87-97.
- Prokop, P. & Tunnicliffe, S. D. (2010). Effects of keeping pets on children's attitudes toward popular and unpopular animals. *Anthrozoös*, 23(1), 21-35.
- Serpell, J. A. (1991). Beneficial effects of pet ownership on some aspects of human health and behaviour. *Journal of the Royal Society of Medicine*, 84, 717-720.
- Strgar, J. (2007). Increasing the interest of students in plants. *Journal of Biological Education*, 42(1), 19-23.
- Thompson, T. L., & Mintzes, J. J. (2002). Cognitive structure and the affective domain: On knowing and feeling in biology. *International Journal of Science Education*, 24(6), 645-660.
- Tidball, A. (2016). Human perceptions of animals in the St. Louis Region: Prospects for a transspecies city. (Unpublished BA Thesis). Graduate School of Southern Illinois University Edwardsville.
- Tomažič, I. (2011). Seventh graders' direct experience with, and feelings toward, amphibians and some other nonhuman animals. *Society & Animals*, 19, 225-247.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, A. (2013). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.